

გიორგი ფხაკაძე,
საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა
და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის
დოქტორი, ხელოვნების მენეჯმენტი

რეზიუმე

კულტურა როგორც ფენომენი, რომელიც აღწევს სხვადასხვა სფეროთა ფუნქციონირების გაუმჯობესებას, უკვე არ არის „სამტკიცებელი“ საკითხი მკვლევრებში. მისი მრავალფეროვანი რესურსები საშუალებას იძლევა დავინახოთ ის მასშტაბები, რომელიც სახელმწიფოს აძლევს მისი, თუნდაც ცნობადობის ამაღლების საშუალებას, რაც კიდევ ცალკე უფრო ვიწრო სფეროებში გენერირდება და სინერგიული ეფექტების დამატებებით გვაძლევს უძლიერეს ეფექტს, რომელიც აღირიცხება ციფრებში და ვგრძნობთ ეკონომიკაში, სოციალურ სფეროში, განათლებაში, სოფლის მეურნეობაში, ინფრასტრუქტურაში, ტურიზმში და კიდევ ბევრ სხვადასხვა სფეროსა თუ სექტორში.

ქალაქები და რეგიონები მთელ მსოფლიოში ახდენენ კულტურის მობილიზებას, როგორც მდგრადი ურბანული განვითარებისა და სოციალური ერთიანობის მამოძრავებლის. 2021 წელს კრეატიული ეკონომიკის ხელშეწყობისთვის ევროკავშირმა პრიორიტეტად განსაზღვრა ხელოვნების, კრეატიული ინდუსტრიების და კულტურული მემკვიდრეობის ადგილობრივ და რეგიონულ დონეზე პოპულარიზაცია და აღორძინება. თუნდაც აღსანიშნავია ინიციატივები, რომლებსაც ახალისებენ ევროკავშირში, მაგალითისთვის ევროპა ნოსტრას ინიციატივა – ევროპული კულტურის დედაქალაქის გამორჩევა.

სტატიაში მოცემულია კულტურის ეკონომიკის კონცეპტუალური ბაზისის ხუთი მიდგომა (კ. დროგანი), რომელიც შედგენილია არსებული და მოქმედი სტრატეგიული განვითარების მოდელების, კონცეფციებისა და პოლიტიკის შესწავლის ანალიზით:

1. ჩვეულებრივი მოდელი;
2. შემოქმედებითი ქალაქის მოდელი;
3. კულტურული ინდუსტრიების მოდელი;
4. კულტურული პროფესიების მოდელი;
5. კულტურული დაგეგმვის მოდელი.

სტატიაში აღწერილია ის მნიშვნელობა, რომელიც მრავალფეროვანი კულტურით სავსე რეგიონებს საქართველოში უნდა ჰქონდეთ გრძელვადიან სტრატეგიულ გეგმებში კულტურის სფეროს რესურსების გამოსაყენებლად რეგიონის კონკურენტუნარიანობის გამოკვეთისა და ამალღებისთვის, როგორც ადგილობრივ, ასევე საერთაშორისო მასშტაბებში. იმერეთის რეგიონის კულტურის სფეროს რესურსების სწორი გამოყენების ხარჯზე შესაძლებლობა იქმნება განვითარდეს უკვე სტრატეგიული სფეროები, რომლებიც ერთობლივად შექმნიან იქ მაცხოვრებელი სხვადასხვა სტრატეგიკაციის ფენისა და ასაკის ადამიანებისთვის პოზიტიურ და კულტურულ-სოციალურ გარემოს.

კულტურა როგორც კრეატიული მემანიზმი რეგიონის ეკონომიკის განვითარებაში

საკვანძო სიტყვები: კულტურის მენეჯმენტი, კულტურის ეკონომიკა, კულტურის ფინანსური არქიტექტურა, რეგიონის ეკონომიკური განვითარება

კულტურის სფეროს რესურსების მრავალფეროვნება საშუალებას იძლევა დავინახოთ ის მასშტაბები, რომლებიც სახელმწიფოს აძლევს მისი, თუნდაც ცნობადობის ამალღების საშუალებას. ცალკე უფრო ვიწრო სფეროებში გენერირებად და სინერგიული ეფექტების დამატებით ვიღებთ ძლიერ შედეგს, რომელიც აღირიცხება ციფრებში და ვგრძნობთ ეკონომიკაში, სოციალურ სფეროში, განათლებაში, სოფლის მეურნეობაში, ინფრასტრუქტურაში, ტურიზმში და კიდევ ბევრ სხვადასხვა სფეროსა თუ სექტორში.

კულტურის სფეროს რესურსების ასეთი მნიშვნელობა გამოწვეულია იმ სტატისტიკური ინფორმაციით,¹ რომელსაც ქმნიან მსოფლიოს სხვადასხვა სახელმწიფოში, ქალაქისა თუ რეგიონის მმართველობითი რგოლები თავიანთი საქმიანობებით. დღემდე დაკვირვების საგანია ის წარმატებული მაგალითები (კრეატიული ქალაქები და რეგიონები), რომლებიც ხორციელდება მსოფლიოს თითქმის ყველა კონტინენტზე. ევროპაში განსაკუთრებით პოპულარულია კრეატიული და კულტურული ქალაქების კონკურსები (ევროკავშირი, ევროპა ნოსტრა და სხვა), რომლებიც ხელს უწყობს

¹ Research and statics.

უფრო მეტი თვითმმართველი ქალაქის ჩართვას ასპარეზობაში.

სულ რაღაც 35 წლის წინ დაიწყო კულტურის რესურსების გამოყენება რეგიონის სტრატეგიულ განვითარებაში.² ახალი ხედვით, კულტურის სფეროს რესურსები აღმოჩნდა ის „ოქროს მარცვალი“, რომელიც ეფექტურია მცირე მასშტაბების პირობებში გამოსაყენებლად. მისი სწორად გამოყენება ქმნის უხილავ ენერგეტიკულ გარემოს, სადაც, თუნდაც რადიკალურად განსხვავებული სფეროები თავის განვითარებაში იღებენ დამატებით სინერგიულ ეფექტებს.

სამწუხაროდ, ჯერ კიდევ ბევრ სახელმწიფოში, კულტურა არ თამაშობს მნიშვნელოვან როლს ქვეყნის განვითარებაში, რაც დასტურდება, როგორც ცენტრალური, ასევე სხვა რეგიონული თუ თვითმმართველობის ყოველწლიური ბიუჯეტებით. იუნესკოს დღის წესრიგი 2030 წლისთვის განიხილავს ხელოვნებისა და კულტურის რესურსების მზარდ აღიარებას ეკონომიკური, გარემოს დაცვითი და სოციალური სფეროების განვითარების მიმართულებით.³

კულტურის ეკონომიკა სწრაფად იზრდება. საქართველოში ანალიზის პროცესში, უმეტესად ევროპული ქვეყნების სტატისტიკა არ არის აღქმული სწორად. იურიდიული დოკუმენტების შექმნისას არ არის გააზრებული კულტურის სფეროს რესურსების როლი, კონკრეტულად რეგიონის განვითარებისთვის. მკვლევრისთვის ზოგჯერ გაუგებარია, რატომ არ ხიბლავს სახელმწიფოს მოხელეს, მაგალითისთვის, ბრიტანული მოდელის მუშაობის ეფექტიანობა. სტატისტიკით, ბრიტანეთში კულტურის სფეროს რესურსების გამოყენებით (მაგალითი: შემოქმედებითი ინდუსტრიები) 1 საათში გამოიმუშავდება 9 მილიონ ფუნტ სტერლინგზე მეტი. შემოქმედებითი ინდუსტრიები პირველ სამეულშია შესული მანქანათმშენებლობისა და კვების/სასმლის წარმოებასთან ერთად. ისეთი ქვეყნებს, როგორებიცაა ლიბანი, ინდონეზია, ფილიპინები, მიმბაბვე, ბრაზილია და კორეა, კულტურის სფეროს რესურსებში, წვლილი შეაქვთ მთლიანი შიდა პროდუქტის (მშპ) დაახლოებით 4,7%-დან 10%-ის ჩათვლით (4,7%-ს ლიბანში, 7%-ს ინდონეზიაში, ფილიპინებსა და მიმბაბვეში და 10%-ს ბრაზილიასა და კორეის რესპუბლიკაში).⁴

კულტურის რესურსების მნიშვნელობა დღითიდღე იზრდე-

² მაგალითი: ესპანეთი - ბილბაო; ბრიტანეთი - ედინბურგი, ტემპლე-ბარის უბანი.

³ Unesco, culture.

⁴ Vries, The SDGs, 2022.

ბა მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში, რაც ვლინდება სამომავლო პრიორიტეტების განსაზღვრასა და განხორციელებაში. მაგალითისთვის, გლობალური შემოქმედებითი ეკონომიკის შემოსავლები აჭარბებს ინდოეთის მშპ-ს. ზოგიერთ ქვეყანაში, როგორებიცაა მექსიკა, უგანდა და დიდ ქალაქებში – ბარსელონა, ბუენოს-აირესი, სეული და ტოკიო, კულტურის წილი 9%-დან 13%-მდეა. გლობალურად, კულტურული და შემოქმედებითი სექტორი ახალგაზრდების ყველაზე დიდი დამსაქმებელია და კვლევებით ვლინდება, რომ მასში უფრო მეტი ქალია დასაქმებული, ვიდრე მამაკაცი. ეს სტატისტიკა არ ასახავს ზემოქმედების სრულფასოვან სურათს, არც ეკონომიკის ნაწილზე, არც კულტურულ ტურიზმზე, განათლებაზე და ციფრულ სერვისებზე, არც საზოგადოებრივი ჯანდაცვის სარგებელზე.

ინიციატივები და საინტერესო ხედვების მქონე ქალაქების მმართველი რგოლები მთელ მსოფლიოში, ახდენენ კულტურის რესურსების მობილიზებას. ევროკავშირმა, კრეატიული ეკონომიკის ხელშეწყობისთვის, პრიორიტეტად განსაზღვრა ხელოვნების, კრეატიული ინდუსტრიების და კულტურული მემკვიდრეობის ადგილობრივ და რეგიონულ დონეზე პოპულარიზაცია და აღორძინება. თუნდაც ინიციატივები, რომლებსაც ახალისებენ ევროკავშირში, მაგალითისთვის, ევროპა ნოსტრას ინიციატივა – ევროპის კულტურული დედაქალაქის გამორჩევა. ეს პროცესი ეხმარება ადგილობრივ მოსახლეობას შემოსავლების გაზრდაში და იმიჯის გამყარებაში. ევროპა ნოსტრას „პრიზები“ საერთაშორისო მასშტაბით არის აღიარებული, როგორც გამორჩეული ევროპული „ხარისხის ნიშანი“. ეს ყველაფერი ხელს უწყობს სუბსიდიების გაზრდას, ინოვაციურ კულტურულ თანამშრომლობას და კვლევას. ევროკავშირის მასშტაბით 7.2 მილიონი ადამიანი დასაქმებული კულტურის სფეროში – მთლიანი დასაქმების 3.6%.⁵

კარლ დროგაჩი თავის სტატიაში „კულტურის ეკონომიკის დაგეგმვა კრეატიულ ქალაქებში: დისკურსი და პრაქტიკა“ აყალიბებს კულტურის ეკონომიკის კონცეპტუალიზაციის ხუთ მიდგომას, რომელიც შედგენილი იქნა არსებული და მოქმედი სტრატეგიული განვითარების მოდელების, კონცეფციებისა და პოლიტიკის შესწავლის ანალიზით.

⁵ Vries, The SDGs, 2022.

ცხრილი 1. კულტურის ეკონომიკის მოდელები და პოლიტიკა.⁶

მოდელები	ძირითადი იდეები/ ფოკუსი	პოლიტიკა	დასაბუთება/ პუბლიკაცია
ტრადიციული ეკონომიკური განვითარება	<ul style="list-style-type: none"> • გარე ფირმების/ ინდუსტრიის მოზიდვა • არ არსებობს მკაფიო კულტურული ეკონომიკის პოლიტიკა 	<ul style="list-style-type: none"> • ხარჯებზე დაფუძნებული წახალისება • რეგულაციების მინიმიზაცია • მარკეტინგი 	Export-base theory North (1955) Blakely and Green Leigh (2010)
შემოქმედებითი ქალაქი	სხვადასხვა კლასტერთა მოზიდვა	<ul style="list-style-type: none"> • ადგილის ხარისხი • ხელოვნება/ კულტურა, როგორც კეთილმოწყობა 	Florida (2002; 2004) Landry (2000)
კულტურის ინდუსტრიები	<ul style="list-style-type: none"> • აგლომერაციის პროცესი; • ორგანიზაციების სპეციალიზაცია და კავშირები 	<ul style="list-style-type: none"> • ტრანზაქციის ხარჯების და რისკის მინიმიზამდე შემცირება; • ინფორმაციის გაძლიერება 	Hesmondhalgh (2007) Pratt (1997; 2005) Scott (2000; 2004)
კულტურის პროფესიები	ხელოვანთა და მათთან დაკავშირებული პროფესიების მახასიათებლები და საჭიროებები	ხელოვანთა ცენტრები, ხელმისაწვდომი ფართები, ტრენინგი <ul style="list-style-type: none"> • სოციალური და ბიზნეს ქსელები 	Markusen (2004; 2006)
კულტურის დაგეგმარება	<ul style="list-style-type: none"> • არაფორმალური ხელოვნება/ კულტურა • ადგილებზე დაფუძნებულ საზოგადოებათა განვითარება 	აქტივების რუკა მასშტაბების გაძლიერების მიზნით; შესაძლებლობების გაზრდა	Grogan and Mercer (1995) Evans (2001) McNulty (2005)

1. ტრადიციული მოდელი

ბიზნეს ორგანიზაციები დიდი ხანია ორიენტირებულნი არიან კარგი ბიზნეს კლიმატის შექმნაზე, რათა მოიზიდონ ინვესტიციები

⁶ Grodach, Cultural, 2013.

გარედან. გადასახადების შემცირება, მიწის ფლობის რეგულაცია, განვითარების ხელშეწყობა და მინიმალური შრომის სტანდარტები იყიდება მიზანმიმართულ ორგანიზაციებსა და ინდუსტრიებში (რომლებიც შეიძლება შეიცავდეს ან არ შეიცავდეს კულტურულ ინდუსტრიებს). ხელოვნებისა და კულტურის სფეროს აქტივობა გამოიყენება ქალაქის მარკეტინგულ კამპანიებსა და განახლებად განვითარების პროექტებში.⁷ ყველაფერი – დაწყებული ეთნიკური უბნებიდან ფლაგმანურ მუზეუმებამდე – განიხილება ტურისტების მოსაზიდად და კონკურენტულ ბაზარზე გამორჩეული იმიჯის შესაქმნელად.

ამავდროულად, ცალკეულ ორგანოს – ხელოვნების საბჭოს ან კულტურულ საკითხთა სააგენტოს ან კულტურის სამსახურს – ევალება არაკომერციული ხელოვნების სექტორის მხარდაჭერა, როგორც წესი, ადგილობრივი ხელოვნების ორგანიზაციების დაფინანსებით და საზოგადოებაზე დაფუძნებული ხელოვნების პროგრამების შეკვეთით.⁸ სხვადასხვა სუბიექტი სხვადასხვა ინსტრუმენტითა და რესურსით მუშაობს კომერციულ კულტურულ ინდუსტრიებთან ან არაკომერციულ ხელოვნების ორგანოებთან, მათი პოტენციური გადაფარვებისა და საერთო საკითხების აღიარების გარეშე. იქმნება სრულფასოვანი გარემო კონკურენტუნარიანი ბაზრის ჩამოყალიბებაში, სადაც ერთმანეთს ეჯიბრებიან გაბედული და ინოვაციური ნაბიჯების გადადგმაში.

2. შემოქმედებითი ქალაქის მოდელი

შემოქმედებითი ქალაქის მოდელი ძირითადად გამომდინარეობს რიჩარდ ფლორიდის შემოქმედებითი კლასის თეზისიდან, რომელიც ამტკიცებს, რომ „კრეატიულობა“ არის მთავარი ეკონომიკური ზრდისა და ინოვაციისათვის.⁹

იმის გამო, რომ წარმოების ხარჯები ნაკლებად მნიშვნელოვანი გახდა, ვიდრე სპეციალიზებული უნარებისა და ცოდნის ხელმისაწვდომობა, ქალაქები ყურადღებას ამახვილებენ არა ორგანიზაციებისა და ინდუსტრიის მოზიდვაზე, როგორც ჩვეულებრივი ეკონომიკური განვითარების დროს, არამედ მაღალ განათლებული და მოძრავი შემოქმედებითი კლასის მოზიდვაზე, რომელიც მოიცავს პროფესიების ფართო სპექტრს – პროგრამული უზრუნველყოფის

7 Grodach, Loukaitou, 2007.

8 Markusen, Gadwa, 2010.

9 Howkins, The creative, 2002.

პროგრამისტებიდან ვიზუალურ ხელოვანებამდე. ისინი ქალაქებს ურჩევნ, ფოკუსირება მოახდინონ მიმზიდველი „ადგილის ხარისხის“ შექმნაზე, ისტორიული შერეული დანიშნულების უბნების ხელახალი განვითარების გზით, ინვესტიციები ხელოვნების პროექტებში და გარე სანახაობით აქტივობებში. ყურადღება ექცევა მათი კულტურული მრავალფეროვნების ხელშეწყობას, რათა არგუმენტირებული იქნას შემოქმედებითი კლასის მოხმარების პრეფერენციები.

ამ მოდელის შესაფასებლად საჭიროა კლარკისეული და ლენდრისეული ხედვა:¹⁰

– კულტურული კეთილმოწყობა იზიდავს მაღალკვალიფიციურ და განათლებულ პირებს, განსაკუთრებით „ახალი პოლიტიკური კულტურის“ კონტექსტში, რომელშიც კულტურის მოხმარების საკითხები იძენს გაძლიერებულ მნიშვნელობას;

– დაგეგმვისა და მმართველობის კრეატიული მიდგომების მნიშვნელობა ურბანული რესტრუქტურისა და რეკონსტრუქციის შედეგად გამოწვეული ეკონომიკური და სოციალური პრობლემების გადასაჭრელად.

3. კულტურული ინდუსტრიების მოდელი

ეს მოდელი ფოკუსირებულია კომერციული კულტურული ინდუსტრიების ფუნქციონალურ მახასიათებლებზე. კულტურული ინდუსტრიის წარმოების სისტემა ხასიათდება მრავალი სპეციალიზებული ორგანიზაციის ურთიერთდაკავშირებული მექანიზმებით (კლასტერებით), რომლებიც ეყრდნობიან არასტანდარტულ დასაქმების სისტემასა და პროექტზე დაფუძნებულ დასაქმებას ისეთ სფეროებში, სადაც დიზაინის სწრაფი ცვლილებები და მომხმარებელთა პრეფერენციები ნორმაა. ყურადღება გამახვილებულია ინდუსტრიული გარემოს ასპექტების გაძლიერებაზე. მეცნიერები აკრიტიკებენ კრეატიული ქალაქის მოდელს იმის გამო, რომ ამტკიცებენ – კულტურული კეთილმოწყობა და მრავალფეროვნება იზიდავს ადამიანურ კაპიტალს და არა პირიქით. კულტურული ინდუსტრიის პოლიტიკა ფოკუსირებულია შრომის ბაზრების შექმნაზე და გადამზადებების შესაძლებლობებზე, სოციალური და ინსტიტუციური ქსელების შექმნა-განვითარებისა და ინოვაციების ხელშეწყობაზე.

¹⁰ Clark, The City, 2004.

4. კულტურის პროფესიების მოდელი

ენ მარკუსენის სტატიათა ციკლი „მულტინაციონალური ფირმები და საერთაშორისო ვაჭრობის თეორია“¹¹ ახასიათებს კულტურული პროფესიების მოდელს. მოდელი კონცენტრირებულია კონკრეტულად შემოქმედების (მხატვრების, მუსიკოსების, მწერლების, შემსრულებლებისა და ვიზუალური არტის წარმომადგენლების და სხვა) მახასიათებლებსა და საჭიროებებზე. უფრო მცირე ზომით დიზაინისა და მედიასთან დაკავშირებულ სფეროებში დასაქმებულების მახასიათებლებზე. მარკუსენი, კულტურის პროფესიების მოდელის საქმიანობასა და კულტურული ინდუსტრიის მიდგომის შედარებისას, განასხვავებს ფოკუსირებას იმაზე, თუ რას აკეთებენ ადამიანები და არა მათ მიერ წარმოებულ პროდუქტებზე. გარდა ამისა, იგი ემხრობა პროფესიულ მიდგომას, რადგან ბევრი კულტურული ინდუსტრია, როგორცაა რეკლამა ან გამოცემლობა, ხასიათდება მუშაკთა დიდი რაოდენობით, რომლებიც უშუალოდ არ მონაწილეობენ კულტურის პროდუქტის წარმოებაში. მარკუსენი ამტკიცებს, რომ ამ მოდელის კულტურის პოლიტიკა ფოკუსირებული უნდა იყოს „შემოქმედებითი დივიდენდის“ გაძლიერებაზე, რომელსაც შემოქმედები ქმნიან კომერციულ კულტურულ სექტორებში თავიანთი საქმიანობით, ხელოვანთა შორის მხარდაჭერის მაღალი დონითა და ცხოვრების ხარისხის ამაღლებით და ტერიტორიის იმიჯის გაუმჯობესებით. მოდელის პროფესიული აქცენტი ამახვილებს ყურადღებას ცხოვრების ხარისხისა და ტერიტორიის იმიჯის განვითარების უპირატესობაზე, მაგრამ ასევე ცდილობს გადახედოს თვითდასაქმების მაღალ დონეს კულტურის სფეროს სხვადასხვა მიმართულებაში. ამიტომ, პოლიტიკის რეკომენდაციები მიმართულია ხელოვანების მახასიათებლებსა და საჭიროებებზე, მიუთითებს არაფორმალური სოციალური სივრცის მნიშვნელობაზე, ბარებისა და გალერეების ჩათვლით, მხარს უჭერს ზონირების მექანიზმებს, სივრცეების წასახალისებლად.

5. კულტურის დაგეგმვის მოდელი

საზოგადოების განვითარების მსგავსად, კულტურული დაგეგმვა ფოკუსირებულია ადგილობრივი ხელოვნების, კულტურისა და მემკვიდრეობის განვითარებაზე, როგორც პლაცდარმი სამეზობლო დონეზე აქტივების განვითარებისათვის,¹² ეს მიდგომა ფოკუს-

¹¹ Markusen, Multinational, 2004.

¹² Kretzman, McKnight, Building, 1993.

სირებულის ადგილობრივი მოსახლეობის კულტურული რესურსების იდენტიფიცირებასა და განვითარებაზე, სტრუქტურირებული და ინკლუზიური დაგეგმვის პროცესში, მათი შესაძლებლობებისა და სოციალური ურთიერთობების ჩამოყალიბებაზე.

კულტურული დაგეგმვის მოდელის ძირითადი აქცენტი კეთდება ტერიტორიის კულტურული აქტივებისა და საჭიროებების გზამკვლევებსა და მათი ფუნქციის შეფასებაზე, რათა განისაზღვროს არსებული ძლიერი მხარეების დაკავშირება და პოტენციური პრობლემების სწრაფი გადაჭრა. სამუშაო ფოკუსირებულია არაფორმალური და ძირეული ორგანიზაციების, მცირე ორგანიზაციების, ხელოვანებისა და კულტურული მუშაკების მიზიდვაზე დაბალი შემოსავლის მქონე და დეპრესიულ უბნებში. ეს მოდელი მოითხოვს „კულტურულ კლასტერებში“ მხარდაჭერას, რაც ასოცირდება მაღალ გემოვნებასთან. ამიტომაც, მნიშვნელოვანია კულტურული რესურსების სწორი კონცენტრაცია, მათ შორის, არაკომერციული ორგანიზაციების, შემოქმედებითი ბიზნესისა და რეზიდენტი ხელოვანების.

ეს მოდელები მკვლევართათვის საინტერესო ნიმუშებია, რადგან აუცილებელია სწორად იქნას გააზრებული კულტურის ეკონომიკის თეორია, თუ როგორ უნდა განსაზღვრონ ქალაქების მმართველებმა კულტურის პოლიტიკის დოკუმენტები და სხვადასხვა სფეროთა განვითარების პროგრამები. მნიშვნელოვანია, შესწავლილ-განალიზებული იქნას ქალაქის თუ რეგიონის სახელმწიფო, არასამთავრობო და ბიზნეს სექტორის ჩართულობა კულტურის სფეროს საქმიანობის განვითარებასა და პოპულარიზაციაში, ასევე, როგორ განიხილავენ კულტურასა და ხელოვნებას, როგორც ეკონომიკური განვითარების ინსტრუმენტს. მიუხედავად ერთიანი მარკეტინგული გზავნილისა, მუნიციპალური უწყებები და კრეატიული ქალაქის ხედვა განსხვავდება. მათ შეიძლება გამოიყენონ კრეატიული ქალაქის კონცეფცია, რათა მიაღწიონ საკუთარ მიზანს და მიიპყრონ ყურადღება ადრე იგნორირებული მოთხოვნების/შეთავაზებების მეშვეობით.

ადგილობრივი ხელისუფლებისთვის, კრეატიული ქალაქის მოდელი მიმზიდველია სხვა მოდელებს შორის, ნაწილობრივ მარტივი მომხიბვლელი ნარატივის გამო. კრეატიული ადამიანები მართავენ ეკონომიკურ განვითარებას და მუნიციპალიტეტებს შეუძლიათ განახორციელონ ინვესტიციები, რომლებიც მოიზიდავს სა-

ჭირო სამიზნე აუდიტორიას და გამოიწვევს ქალაქის თუ რეგიონის ეკონომიკურ ზრდას. გარდა ამისა, იმის გამო, რომ შემოქმედებითი კლასის კონცეფცია და კრეატიული ქალაქის მშენებლობასთან დაკავშირებული პოლიტიკა ფართო, ბუნდოვანი და მოქნილია, მისი მანიპულირება შესაძლებელია მრავალი დღის წესრიგის შესასრულებლად და ადგილობრივი ხელისუფლება იყენებს ახლად დამკვიდრებული როლების გასამართლებლად, როგორცაა მარკეტინგი და ცენტრალური ქალაქის ქონების ხელახალი განვითარება.

საქართველოს მრავალფეროვან რეგიონებს, უნდა ჰქონდეთ გრძელვადიანი სტრატეგიული გეგმები, რათა კონკურენტუნარიანობა გამოკვეთოს როგორც ადგილობრივ, ასევე საერთაშორისო ასპარეზზე. სწორი ფინანსური დაგეგმარება სწორი არქიტექტურული განვითარების საშუალებას იძლევა რაც ერთობლივად ქმნის სხვადასხვა ფენისა და ასაკის ადამიანებისთვის კულტურული გარემო შექმნას. საქართველოს აქვს დიდი პოტენციალი კულტურის სფეროს რესურსების მიმართულებით. მხოლოდ საჭიროა სახელმწიფოსგან მხარდაჭერა.

ბიბლიოგრაფია:

1. Clark,T.: The City as an Entertainment Machine, Research in Urban Policy, 2011.
2. Florida R. The Rise of the Creative Class. And How Its Transforming Work, Leisure and Everyday Life 2002.
3. Grodach,C. Cultural Economy Planning in Creative Cities: Discourse and Practice, International Journal of Urban and Regional Research,2013.
4. Howkins, J. The creative economy: how people make money from ideas,2002.
5. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000264687>.
6. <https://www.gov.uk/search/research-and-statistics>.
7. Kretzman, J. McKnight, J. Building communities from the inside out: A path toward finding and mobilizing a community's assets.1993.
8. Markusen, J,R. Multinational Firms and the Theory of International Trade by Markusen.2004.
9. Vries. G. The SDGs require a stronger role for culture in development 2022.

Giorgi Pkhakadze,
Shota Rustaveli Theater and Film Georgia State University,
Doctor of Business Administration
In Art Management

CULTURE AS A CREATIVE MECHANISM IN THE DEVELOPMENT OF THE REGION'S ECONOMY

Abstract

Keywords: culture management, cultural economy, financial architecture of culture, economic development of the region

Culture as a phenomenon, which is achieved to improve the functioning of various fields, is no longer a «proof» issue for researchers. Its diverse resources allow us to see the scale that the state allows it to raise, even its awareness, which is generated in even narrower areas separately, and by adding synergistic effects gives us the strongest effect recorded in numbers and felt in economics, social, education, agriculture, infrastructure, In tourism and many other different fields or sectors.

Cities and regions around the world are mobilizing culture as drivers of sustainable urban development and social cohesion. In 2021, the EU has made it a priority to promote and revitalize the arts, creative industries and cultural heritage at the local and regional levels to promote the creative economy. Even more noteworthy are the initiatives that are being promoted in the EU, for example the Europa Nostra initiative - the highlight of Europe's cultural capital.

The article presents five approaches to the conceptualization of cultural economics (K. Drogachi), which consists of an analysis of the study of existing and current strategic development models, concepts and policies:

1. Conventional model;
2. Creative city model;
3. Model of cultural industries;
4. Model of cultural professions;
5. Cultural planning model.

The article describes the importance of diverse cultural regions in Georgia in the use of cultural resources in long-term strategic plans to highlight and enhance the region's competitiveness, both locally and internationally. At the expense of the proper use of cultural resources in the Imereti region, there is an opportunity to develop various already strategic areas, which will jointly create a positive and cultural-social environment for people of different stratification layers and ages living there.